

LIETUVOS RESPUBLIKOS EKONOMIKOS IR INOVACIJŲ MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38, LT-01104 Vilnius, tel. 8 706 64 845,

el. p. kanc@eimin.lt, <http://eimin.lrv.lt>.

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188621919

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2023-01-Nr. (4.582)(4.5-82E)3-

I 2022-11-17 Nr. S-3258

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS IŠVADOS

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija, vykdydama Ministro Pirmininko pavedimą, įformintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanclerio 2022 m. lapkričio 17 d. rezoliucija Nr. S-3258, ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2022 m. lapkričio 16 d. sprendimo Nr. SV-S-725 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 1.1 ir 1.2 papunkčius, teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo Nr. I-722 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1050(3) ir Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo Nr. VIII-1835 37¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1051(3)“ projektą (toliau – Nutarimo projektas).

Nutarimo projekte siūloma iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo Nr. I-722 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-1050(3) (toliau – Įstatymo projektas Nr. XIVP-1050(3)) ir Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo Nr. VIII-1835 37¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-1051(3) (toliau – Įstatymo projektas Nr. XIVP-1051(3)) (toliau kartu – Įstatymų projektai), tačiau pasiūlyti Lietuvos Respublikos Seimui juos tobulinti pagal pastabas ir pasiūlymus.

Pažymėtina, kad Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo ir Akcinių bendrovių įstatymo nuostatos, kuriomis reglamentuotos vadovų 5 metų kadencijos ir kadencijų skaičius (ne daugiau kaip dviejų kadencijų iš eilės), galioja nuo 2018 m. sausio 1 dienos. Tokius įstatymų pakeitimus neigiamai įvertino Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija (toliau – EBPO). EBPO sekretoriato 2020 metų notoje, kuri parengta remiantis 2020 metų lapkričio mėnesį EBPO Bendrovių valdysenos komiteto ir Valstybės nuosavybės ir privatizavimo praktikų darbo grupės posėdžiuose vykusiomis diskusijomis, reikalaujama, kad Lietuva ypatingą dėmesį artimiausiu laikotarpiu skirtų tam tikroms sritims, iš kurių pirmuoju numeriu įrašytas teisinių nuostatų, kuriomis reglamentuojami tikslūs valstybės valdomų įmonių vadovų atšaukimo kriterijai ir terminų apribojimai Akcinių bendrovių įstatyme ir Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatyme, panaikinimas.

Svarbu paminėti ir tai, kad tiek Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymas, tiek ir Akcinių bendrovių įstatymas įtvirtina galimybę bet kada atšaukti įmonės vadovą, todėl kadencijų nustatymas nesuteikia įmonės savininko teisės įgyvendinančioms institucijoms ar kompetentingiems kolegialiems įmonių organams papildomų galių atšaukti vadovą, o paskirtajam vadovui – teisės dirbti iki kadencijos pabaigos.

Nors Įstatymų projektais nesiūloma atsisakyti įmonių vadovų kadencijų nustatymo, tačiau siūlomas maksimalaus kadencijų skaičiaus (ne daugiau kaip dviejų kadencijų iš eilės) atsisakymas iš esmės būtų teigiamas žingsnis įgyvendinant EBPO Bendrovių valdysenos komiteto ir Valstybės nuosavybės ir privatizavimo praktikų darbo grupės siūlymus dėl įmonių vadovų atšaukimo kriterijų ir terminų apribojimų.

Atsižvelgiant į paminėtas aplinkybes, taip pat į kitus Nutarimo projekte pateiktus argumentus, Vyriausybei siūloma iš esmės pritarti Įstatymų projektams, tačiau Lietuvos Respublikos Seimui pasiūlyti juos tobulinti.

Įstatymo projekte Nr. XIVP-1051(3) projekto iniciatoriai siūlo privalomai atšaukti valstybės ar savivaldybės valdomos bendrovės vadovą pasibaigus kadencijai. Šis pakeitimas pablogintų esamą situaciją, nes vadovas turėtų būti atšaukiamas vien dėl įstatyme nustatyto 5 metų termino, o bendrovės vadovą išrinkę organai, vykdydami įstatymą, turėtų priimti sprendimus, kurių nepriimtų įprastinėmis aplinkybėmis įvertinę vadovo veiklos rezultatus. Atšaukus bendrovės vadovą su juo sudaryta darbo sutartis turėtų būti nutraukta ir jam turėtų būti išmokama išeitinė išmoka, nors vadovas toliau eitų pareigas, jei bendrovės valdyba (jeigu valdyba nesudaroma, – stebėtojų tarybą, o jeigu nesudaroma ir stebėtojų taryba, – visuotinis akcininkų susirinkimas), įvertinusi praėjusios kadencijos laikotarpiu įmonės pasiektus jai nustatytus veiklos tikslus, vadovą skirtų kitai kadencijai. Atitinkamai siūloma Įstatymo projekte Nr. XIVP-1051(3) atsisakyti žodžių „Pasibaigus kadencijai grupės vadovas atšaukiamas iš pareigų“. Taip pat siūloma Įstatymų projektuose žodį „kadencija (kadencijos)“ pakeisti žodžiu „laikotarpis (laikotarpiai)“, kadangi tokia žodžio reikšmė labiau atitiks Įstatymų projektais siūlomą teisinį reguliavimą.

Nutarimo projekte taip pat siūloma tobulinti Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo Nr. I-722 11 straipsnyje ir Akcinių bendrovių įstatymo Nr. VIII-1835 37¹ straipsnyje nustatytą teisinį reguliavimą, nustatantį prievolę Vyriausybei ar savivaldybės tarybai priimti teisės aktus, nustatančius įmonės pasiektų veiklos tikslų atitikties jai nustatytiems veiklos tikslams vertinimo tvarką. Ekonomikos ir inovacijų ministerijos nuomone, tokios tvarkos nustatymas būtų perteklinis teisinis reguliavimas, nes įmonės pasiektų veiklos tikslų atitiktį jai nustatytiems veiklos tikslams geriausiai galėtų įvertinti bendrovės valdyba (jeigu valdyba nesudaroma, – stebėtojų taryba, o jeigu nesudaroma ir stebėtojų taryba, – visuotinis akcininkų susirinkimas) ar valstybės bei savivaldybės

įmonės savininkas. Pagal korporatyvinio valdymo principus vertinti bendrovės pasiektus tikslus yra įmonių valdybų kompetencija. Teisinis reguliavimas turi būti grįstas tikslingumo bei ekonomiškumo principais ir neturi būti apsunkintas prievole Vyriausybei ar savivaldybės tarybai priimti perteklinius teisės aktus.

Nutarimo projektas buvo pateiktas išvadoms gauti Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, Lietuvos savivaldybių asociacijai. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija (informavo darbo tvarka) ir Lietuvos savivaldybių asociacija pastabų dėl Nutarimo projekto neturėjo. Teisingumo ministerijos išvadoje pateiktos pastabos ir pasiūlymai įvertinti ir aptarti darbo tvarka. Pažymėtina, kad Nutarimo projekto nuostatos po derinimo pasikeitė ir pakeistas Nutarimo projektas su Teisingumo ministerija suderintas darbo tvarka.

Nutarimo projektas skelbiamas Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinėje sistemoje.

Nutarimo projektą parengė Ekonomikos ir inovacijų ministerijos Įmonių politikos departamento (direktorius Vaidotas Rudokas, tel. 8 640 92 443, el. p. vaidotas.rudokas@eimin.lt) Valstybės valdomų įmonių politikos skyriaus (vedėja Laurentina Garbauskienė, tel. 8 657 05 665, el. p. laurentina.garbauskiene@eimin.lt) vyriausiasis specialistas Arturas Čaplikas, tel. 8 640 92 464, el. p. arturas.caplikas@eimin.lt.

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas, 2 lapai.
2. Institucijų išvados, 8 lapai.

Ekonomikos ir inovacijų ministrė

Aušrinė Armonaitė

